

УДК 633.812(477,7)

ЕКОЛОГІЧНЕ ТА ДЕКОРАТИВНЕ ЗНАЧЕННЯ ЛАВАНДИ ВУЗЬКОЛИСТОЇ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

Т.М. Манушкіна, канд.с.-г. наук, доцент

Ю.П. Піскова, З.Ш. Ресутова, студенти

Миколаївський національний аграрний університет

Лаванда вузьколиста (*Lavandula angustifolia* L.) – одна з основних ефіроолійних культур, що вирощуються в Україні. Ефіроолійна продукція лаванди використовується в парфюмерно-косметичній, харчовій та фармацевтичній промисловості. У наш час зростає попит на натуральну рослинну сировину та ефірну олію лаванди. Вирощування цієї культури є економічно вигідним. Оскільки територія Південного Степу України придатна за природними умовами для вирощування перспективних ефіроолійних рослин, питання про їх культивування становить значний науковий і практичний інтерес.

Лаванда є багаторічною рослиною, характеризується протиерозійними властивостями, може вирощуватися на еродованих, малопродуктивних, кам'янистих ґрунтах. Вирощування лаванди забезпечує і такі позитивні екологічні процеси, як збільшення біорізноманіття в агроєкосистемах, очищення повітря від патогенних бактерій за рахунок виділення ефірної олії з антисептичними властивостями, естетична краса у фазу цвітіння, цінний медонос [1].

Лаванда – рослина південного клімату, світлолюбна, посухостійка і теплолюбна, але при дії екстремально низьких для зони Південного Степу України температур до - 25-30 °С спостерігається пошкодження тканин рослин. У зв'язку з цим для оцінки успішності інтродукції лаванди основним критерієм є відношення рослин до зниження температури в зимовий період, особливо при відсутності снігового покриву, що характерно для півдня України.

У сучасному ландшафтному дизайні лаванда є популярною декоративною багаторічною рослиною. Саме вирощування лаванди як декоративної рослини, дозволило зробити висновок, що вона здатна витримувати морози взимку, які спостерігаються у помірно-континентальному кліматі. Зокрема, методом спостереження нами було виявлено лаванду у різних містах України у складі ландшафтних композицій.

Рослини лаванди культивують у Миколаєві, Києві, Херсоні, Кременчузі та інших містах. Також, дослідження з інтродукції лаванди проведено у Донецькому ботанічному саду НАН України [2], що дозволяє зробити висновок про широкий потенційний ареал цієї культури на території України.

На основі проведених нами досліджень установлено, що рослини лаванди характеризувалися достатньо високою морозостійкістю – 82,7-98,1%. У рослин третього року вегетації формувалися пагони висотою 62,4-78,4 см, діаметр куща – 60,2-72,4 см, кількість суцвіть – 285,4-352,0 шт./кущ.

Квітки лаванди двостатеві, дрібні, сидять в пазухах прицвітників, по 3-18 штук супротивними напівкільцями, зібраними на кінцях пагонів в колосовидні суцвіття. Фаза цвітіння починалася на початку червня, тривала до середини серпня. Якщо суцвіття зрізати у фазу технічної стиглості, спостерігалася друга фаза цвітіння у серпні-вересні. Рослини лаванди характеризуються декоративними властивостями як у фазу цвітіння, так і у фази весняного та осіннього відростання пагонів. У сучасному ландшафтному дизайні лаванду вирощують як солітер, бордюрну рослину, а також у складі міксбордерів, клумб, рокаріїв.

Таким чином, лаванду вузьколисту доцільно культивувати як протиерозійну культуру в умовах Південного Степу України. Використання лаванди для озеленення сприятиме покращенню екологічних умов та естетичного стану урбанізованих територій.

Використана література:

1. Манушкіна Т. М. Ріст, розвиток та формування продуктивності лаванди вузьколистої в умовах Південного Степу України / Т. М. Манушкіна // Наукові горизонти, Scientific horizons, науковий журнал, 2019. - №7(80). – С. 48-54.
2. Кустова О. К. Интродукционные исследования видов рода *Lavandula* L. в Донецком ботаническом саду НАН Украины / О. К. Кустова // Интродукція рослин. – 2013. – № 3. – С. 48-54.